

Dr Krystyna Leszczewska
Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży

Konsultacje społeczne
Programu Rozwoju Miasta Łomża
w obszarze Edukacja-Kultura-Sport

Cel działania: na podstawie oceny uwarunkowań zewnętrznych i potencjałów wewnętrznych **określić słabe i mocne strony, szanse i zagrożenia dla rozwoju Edukacji-Kultury-Sportu i wskazać propozycje celów strategicznych w tym obszarze.**

Członkowie grupy roboczej ds. *Programu Rozwoju Miasta Łomża* w obszarze *Edukacja-Kultura-Sport*

1. Andrzej Piechociński – Naczelnik WOS,
2. Wojciech Kowalik – Dyrektor ŁCRE,
3. Ewa Grygo – Naczelnik Wydziału Promocji, Kultury i Sportu UM,
4. Józef Babel – Wydział Promocji, Kultury i Sportu UM,
5. Jacek Kocoń dyr. ZSMiO,
6. Paweł Drożyner dyr. ZSEiO,
7. Agnieszka Bućkowska dyr. PP 8,
8. Leszek Sobociński – dyr. SP 10,
9. Teresa Kurpiewska – dyr. PG 1,
10. Zygmunt Zdanowicz – Prezes Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej,
11. Katarzyna Kuklińska Ja i Ty Stowarzyszenie Ludzi Aktywnie Naznaczonych,
12. Iwo Świątkowski Ja i Ty Stowarzyszenie Ludzi Aktywnie Naznaczonych,
13. Anna Leszczewska Ja i Ty Stowarzyszenie Ludzi Aktywnie Naznaczonych,
14. Zbigniew Brzeziński Ja i Ty Stowarzyszenie Ludzi Aktywnie Naznaczonych,
15. Jarosław Antoniuk dyrektor TLiA,
16. Roman Borawski dyrektor MDK-DŚT,
17. Janusz Jaśkowski – kierownik administracyjny Miejska Biblioteka Publiczna,
18. Jerzy Jastrzębski dyrektor Muzeum Północno-Mazowieckiego,
19. Jan Miłosz Zarzycki Zarzycki – dyrektor Filharmonii Kameralnej im. Witolda Lutosławskiego,
20. Karol Łebkowski prezes Uczniowski Klub Sportowy HERKULES,
21. Krystyna Łukasiuk – z-ca dyrektora MOSiR,
22. Stefan Sutyniec

Uwarunkowania zewnętrzne Programu Rozwoju Miasta Łomża

- Uwarunkowania europejskie
- Uwarunkowania krajowe
- Uwarunkowania regionalne

Uwarunkowania wewnętrzne:

- Demografia
- Baza materialna
- Dostępne środki finansowe

Uwarunkowania europejskie:

- Zakres i charakter interwencji publicznej UE podejmowanej w ramach europejskiej polityki spójności;
- Wielkość środków UE dostępnych w ramach polityk europejskich;
- Strategicznym celem w latach 2014-2020 jest wspieranie przez europejską politykę spójności zintegrowanej polityki miejskiej, zarówno na poziomie państw i regionów, jak też poszczególnych miast UE.

Uwarunkowania krajowe:

- Podstawą dla strategii regionalnych i lokalnych jest Strategia Rozwoju Kraju 2020;
- Krajowa Polityka Miejska do roku 2020 wskazuje jako najważniejsze m.in. następujące zadania:
 - wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich przez ich wzmocnienie i przeciwdziałanie upadkowi;
 - odbudowę zdolności do rozwoju przez rewitalizację obszarów miejskich zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie.

Uwarunkowania regionalne:

- Założenia rozwoju regionu definiuje Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego (SRWP) do roku 2020. Określa ona wizję województwa podlaskiego jako regionu: zielonego, otwartego, dostępnego i przedsiębiorczego;
- Siatka proponowanych celów strategicznych i operacyjnych do roku 2020 zawiera m.in.: **jakość życia**, co przekłada się na cel operacyjny: **zmniejszenie negatywnych skutków problemów demograficznych**.
- Miasto Łomża (obok Suwałk) wyróżniono w SRWP jako ukształtowany subregionalny ośrodek wzrostu.

Uwarunkowania wewnętrzne

Uwarunkowania demograficzne:

Charakterystykę potencjału Łomży w obszarze edukacji, kultury i sportu przeprowadzono w odniesieniu do miast przyjętych za grupę kontrolną – Suwałk, Ostrołęki, Białej Podlaskiej, Przemyśla – są to miasta o podobnej wielkości zlokalizowane w Polsce Wschodniej, można więc wnioskować, że występują w nich podobne problemy rozwojowe, strukturalne, podobne perspektywy i zagrożenia. Za punkt odniesienia w analizie przyjęto także miasto Białystok – stolicę województwa podlaskiego.

Ludność miast grupy kontrolnej

Wyszczególnienie	Liczba ludności w tys.
Białystok	295,3
Łomża	62,7
Suwałki	69,3
Ostrołęka	52,9
Biała Podlaska	57,7
Przemyśl	63,6

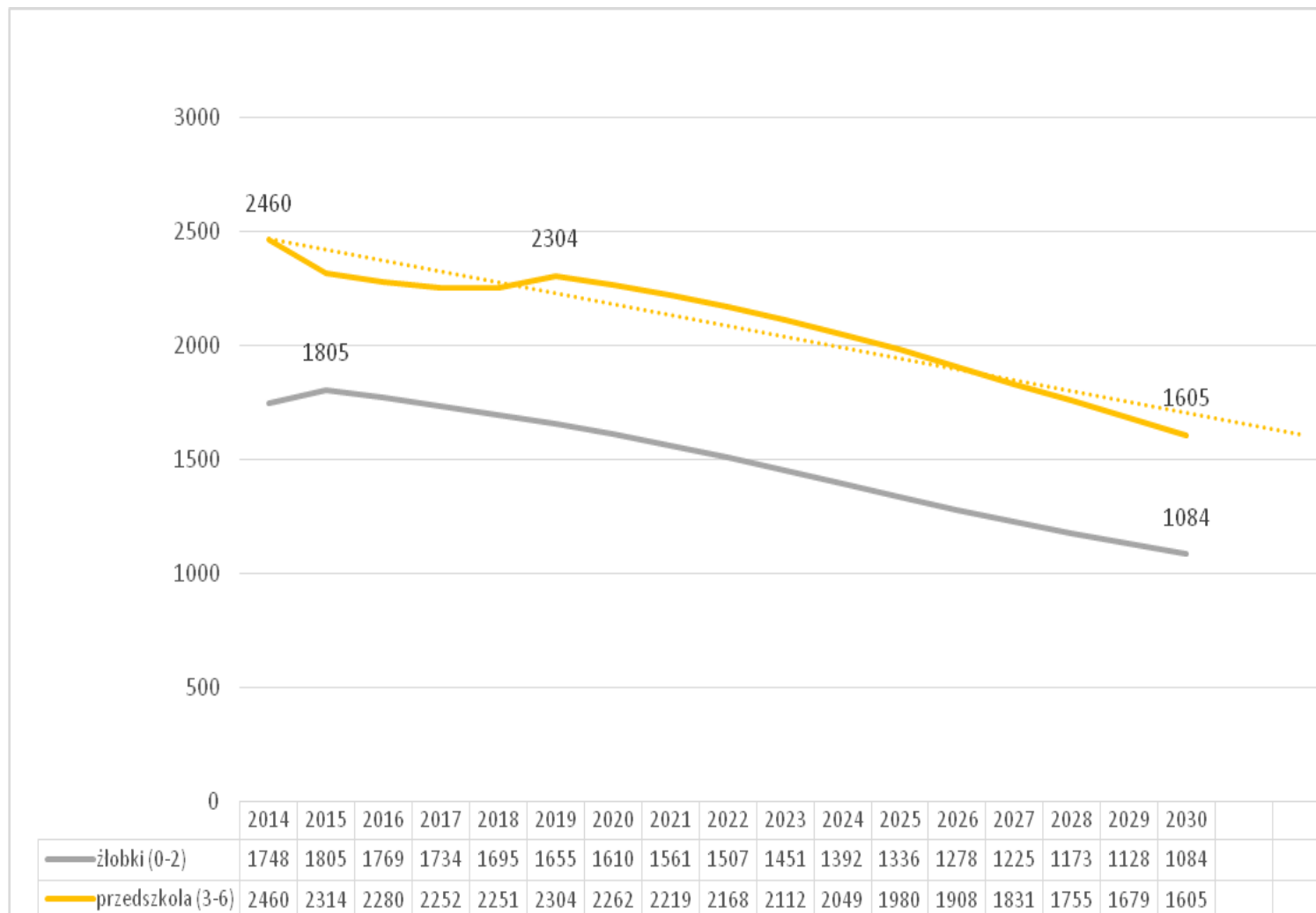
Struktura wieku ludności w poszczególnych grupach wiekowych w 2013 r. w %

Wyszczególnienie	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
Polska	18,2	63,4	18,4
woj. podlaskie	17,9	63,6	18,5
Białystok	16,9	65,0	18,1
Łomża	17,8	66,4	15,8
Suwałki	19,3	66,0	14,7
Ostrołęka	18,5	65,4	16,1
Biała Podlaska	18,2	66,0	15,8
Przemyśl	16,7	62,8	20,4

Zmiany liczby ludności. Stan na 31.XII.2013 r.

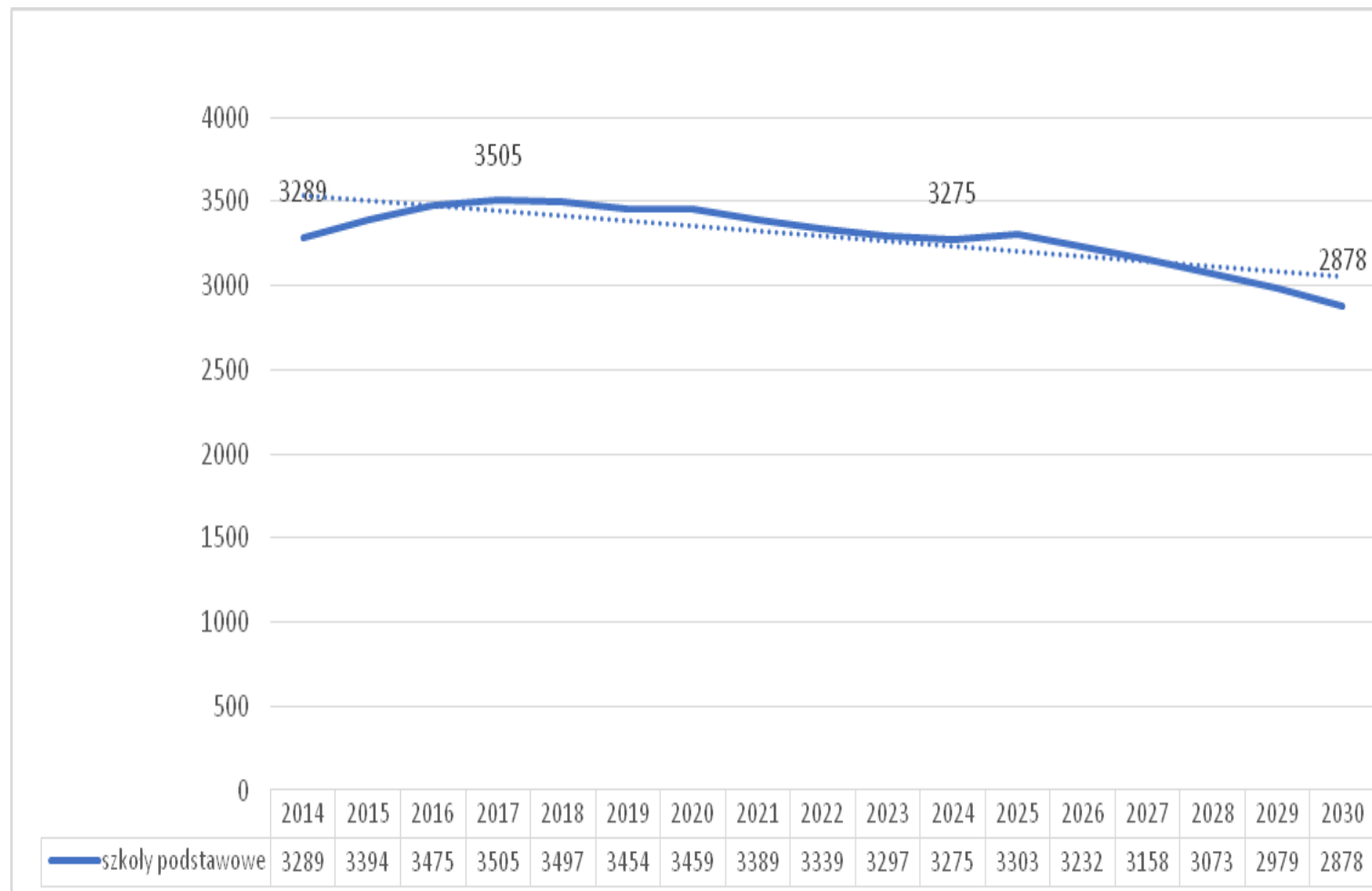
Wyszczególnienie	Przyrost naturalny na 1000 ludności	Saldo migracji wewnętrznych	Saldo migracji zagranicznych
Polska	-0,5	x	x
woj. podlaskie	-1,3	x	x
Białystok	1,1	-110	-169
Łomża	1,1	-178	-52
Suwałki	1,1	-106	-44
Ostrołęka	3,5	-490	-2
Biała Podlaska	1,2	-255	-40
Przemyśl	-1,9	-375	-16

Wykres 1 Dzieci w wieku 0-2 lat (żłobek), w wieku 3-6 lat (przedszkole)
w latach 2014 -2030

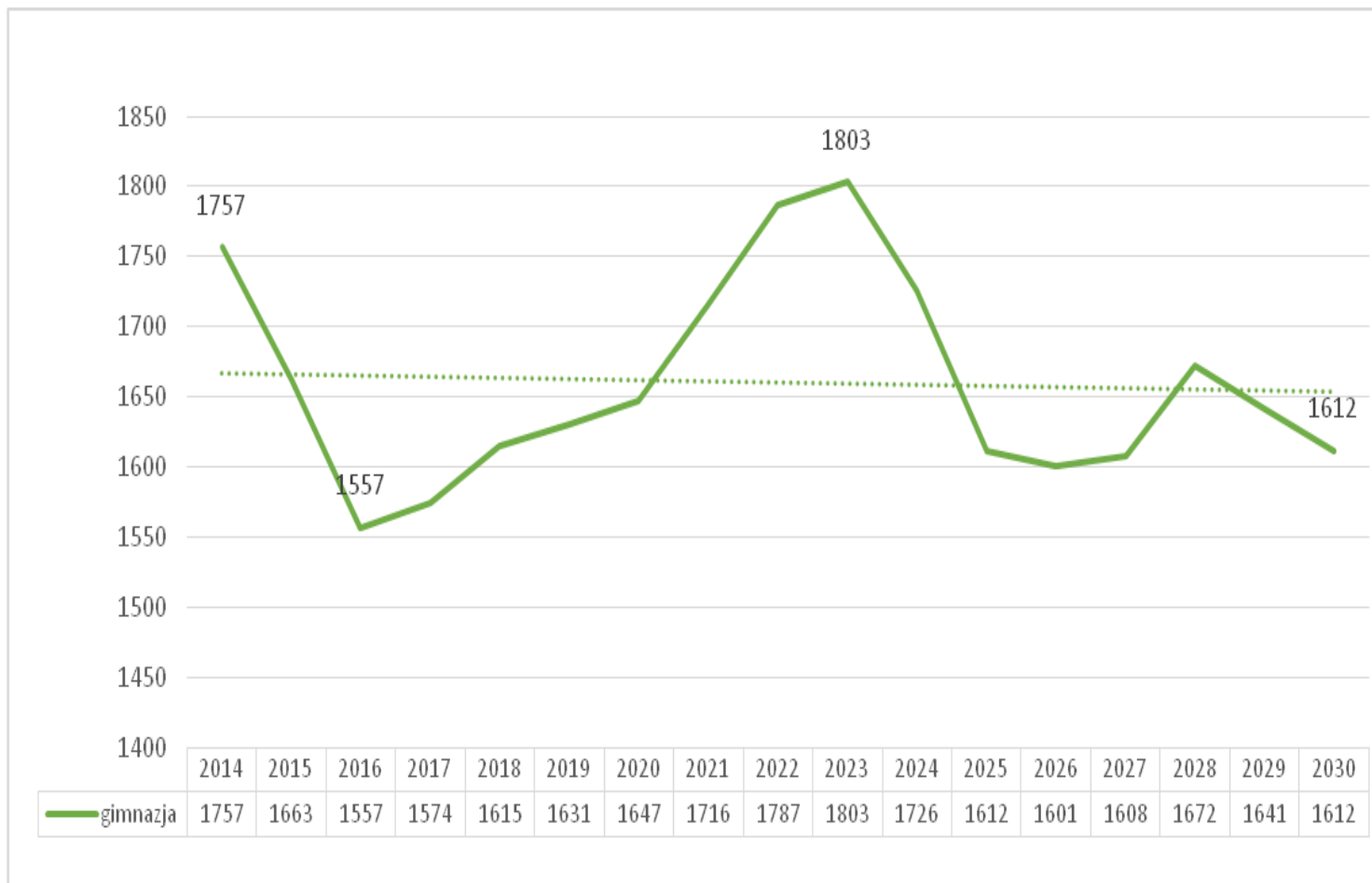

Źródło: dane uzyskane z Wydziału Oświaty Urzędu Miasta Łomża

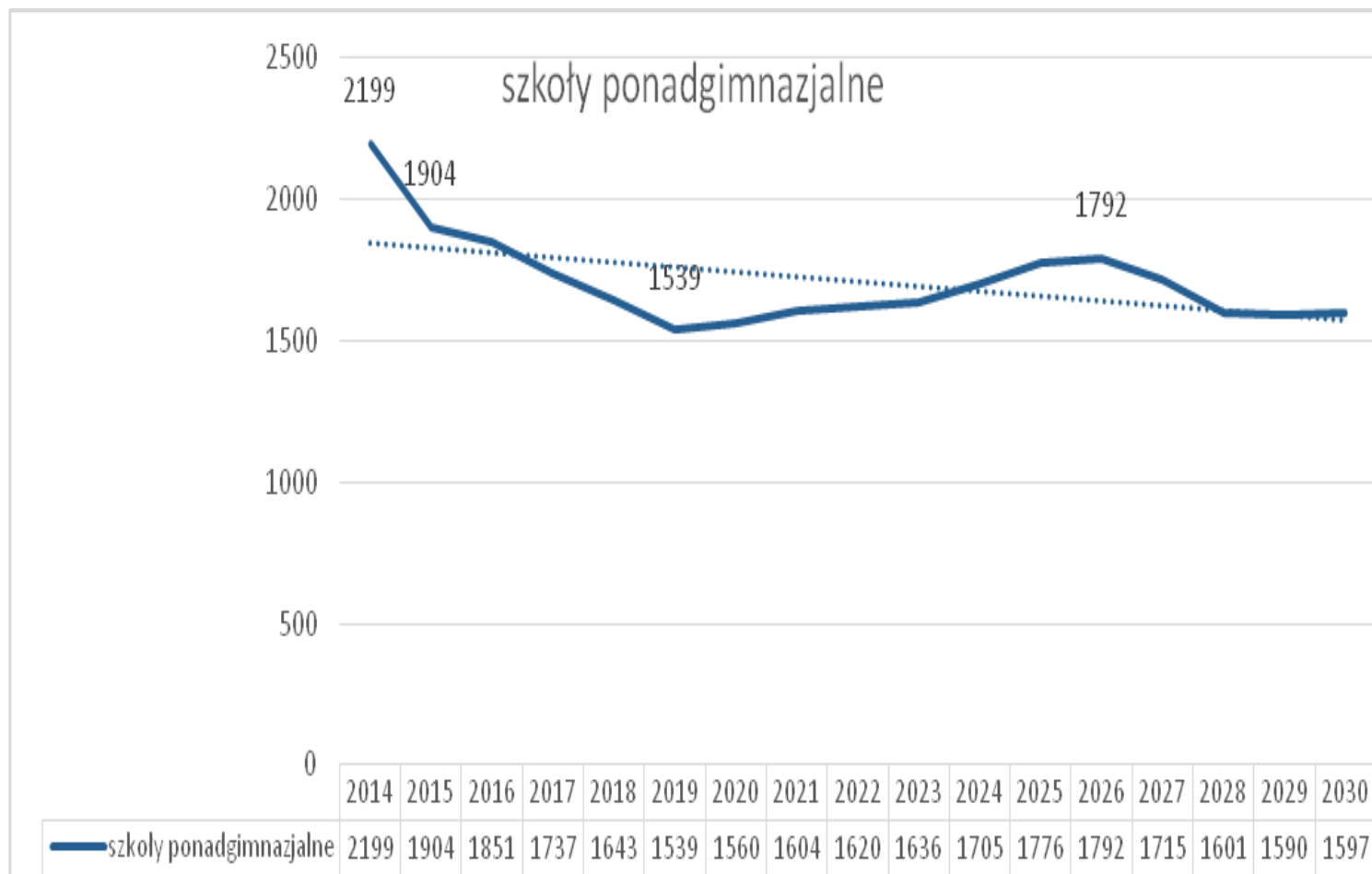
Wykres 2 Dzieci w wieku 7-12 lat (szkoła podstawowa)
w latach 2014 – 2030

Wykres 3 Uczniowie w wieku 13-15 lat (gimnazjum)
w latach 2014 - 2030

Wykres 4 Uczniowie w wieku 16-18 lat (szkoły ponadgimnazjalne)
w latach 2014 - 2030

Wnioski z sytuacji demograficznej dla sektora oświaty i wychowania:

- We wszystkich grupach wiekowych prognozowany jest spadek liczby mieszkańców;
- Najbardziej stabilna do roku 2020 będzie liczba uczniów w wieku szkoły podstawowej;
- Zjawiska demograficzne w największym stopniu oddziaływać będą w latach 2014 – 2030 na szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne.
- Na funkcjonowanie placówek oświatowych i wychowawczych poza zmianami demograficznymi wpływają zmiany systemowe, zmiany regulacji prawnych.

Placówki edukacyjne w Łomży w roku szkolnym 2014/2015

Wyszczególnienie	Placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest miasto Łomża	Placówki oświatowe, dla których organem dotującym jest miasto Łomża
Przedszkola	9	6
Szkoły podstawowe	7	-
Gimnazja	6	3
Szkoły ponadgimnazjalne	10	18
Szkoły policealne	1	11

Uczniowie i nauczyciele w publicznych placówkach edukacyjnych w Łomży w latach 2010 i 2014

Wyszczególnienie	Liczba uczniów	Zatrudnienie nauczycieli (etaty)
Przedszkola publiczne.....a=2010	1287	125,2
.....b=2014	1380	144,57
Szkoły podstawowe.....a=2010	3771	306,96
.....b=2014	3921	315,7
Gimnazja.....a=2010	1487	139,95
.....b=2014	1229	123,05
Szkoły ponadgimnazjalne.....a=2010	5938	473,74
.....b=2014	4506	436,24

L.p.	Uczelnia	Oferowane kierunki kształcenia
1.	Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży	administracja automatyka i robotyka dietetyka filologia angielska z technologią informacyjną fizjoterapia informatyka kosmetologia praca socjalna pielęgniarstwo technologia żywności i żywienie człowieka wychowanie fizyczne zarządzanie
2.	Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży	bezpieczeństwo wewnętrzne budownictwo informatyka rolnictwo towaroznawstwo pielęgniarstwo pedagogika
3.	Uczelnia im. Bogdana Jańskiego w Łomży	pedagogika turystyka i rekreacja zarządzanie
4.	Wyższa Szkoła Zawodowa Ochrony Zdrowia TWP w Łomży	ratownik medyczny

Ocena potencjału edukacyjnego w mieście

- Zabezpieczone potrzeby mieszkańców miasta na miejsca w przedszkolach, szkołach podstawowych;
- Potrzeba uruchomienia kształcenia na poziomie szkoły podstawowej, w zakresie klas terapeutycznych dla dzieci ze zdiagnozowanymi specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- Wystarczająca liczba miejsc w szkołach gimnazjalnych, w jednym z gimnazjów bardzo mała liczba uczniów;
- Bogata oferta kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym, w związku z sytuacją demograficzną prawdopodobne zmniejszenie liczby oddziałów w istniejących szkołach;
- Szeroka oferta placówek edukacyjnych prowadzonych przez inne podmioty niż miasto Łomża, w tym kształcenia dla dorosłych;
- Szkoły wyższe oferują kierunki studiów dostosowane do potrzeb gospodarki regionu;
- Szeroka oferta kształcenia ustawicznego.

Wybrane dane o instytucjach kultury w miastach grupy kontrolnej w 2013 r.

Wyszczególnienie	Łomża	Suwałki	Ostrołęka	Biała Podlaska	Przemyśl
Biblioteki i filie	8	6	3	4	12
Powierzchnia pomieszczeń bibliotecznych (m2)	2326	1655	1349	1644	3312
Księgozbiór (wol.)	160299	128087	63857	224089	414477
Czytelnicy (użytkownicy aktywnie wypożyczający) w ciągu roku	3449	3184	2916	3960	3317
Ilość kin stałych	1	1	1	1	1
Liczba miejsc na widowni	195	601	385	282	324
Widzowie kin ogółem	36895	126793	97699	76696	31410
Liczba ludności na 1 miejsce w kinie	321	115,3	137,5	204,5	196,4
Ilość instytucji muzycznych: Filharmonia Orkiestra kameralna	1 -	- 1	- -	- -	- 1
Domy i ośrodki kultury	2	1	3	1	5
Uczestnicy imprez organizowanych przez ośrodki kultury	89410	147997	22908	51561	126840
Muzea łącznie z oddziałami	2*	3	1	2	5*
Zwiedzający muzea	28797	16229	8134	21682	38646
Galerie i salony sztuki	2	2	1	1	1
Zwiedzający galerie i salony sztuki	13550	10850	20000	3380	6600
Teatry	1	-	-	-	1

Instytucje kultury powiatu łomżyńskiego:

- Regionalny Ośrodek Kultury w Łomży,
- Muzeum Przyrody w Drozdowie,

Instytucje kultury funkcjonujące w Łomży:

- Miejski Dom Kultury-Dom Środowisk Twórczych,
- Muzeum Północno-Mazowieckie,
- Teatr Lalki i Aktora,
- Filharmonia Kameralna im. W. Lutosławskiego,
- Galeria Sztuki Współczesnej,
- Galeria Pod Arkadami,
- Galeria N /Klub Wojskowy w Łomży,
- Centrum Katolickie im. Papieża Jana Pawła II,
- Skansen Kurpiowski im. A. Chętnika w Nowogrodzi,
- Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów,
- Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej.

Wybrane dane o aktywności sportowej w miastach grupy kontrolnej w 2012 r.

Wyszczególnienie	Łomża	Suwałki	Ostrołęka	Biała Podlaska	Przemyśl
Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS	29	19	31	25	39
Członkowie klubów sportowych	2067	1805	1653	2163	3078
Ćwiczący ogółem	1828	1844	1619	2088	2778
Sekcje sportowe	49	31	50	74	117
Trenerzy	53	29	38	60	37
Instruktorzy sportowi	43	47	53	67	136

Źródło: opr. na podstawie Banku Danych Lokalnych

Obiekty sportowe MOSiR:

- Stadion Miejski,
- Pływalnia Miejska nr 1 przy ul. Niemcewicza 17A,
- Pływalnia Miejska nr 2 przy ul. Kardynała Wyszyńskiego 15,
- Kompleks boisk Orlik 2012 przy ul. Katyńskiej 3,
- Biały Orlik (lodowisko sezonowe) przy ul. Katyńskiej,
- Tereny Sportowo-Rekreacyjne nad Narwią – bulwary nad Narwią,
- Tereny z urządzeniami do ćwiczeń siłowych oraz boisko do piłki plażowej przy ul. Katyńskiej,
- Skate Park przy ul. Konstytucji 3 Maja,
- Miasteczko Ruchu Drogowego przy ul. Mazowieckiej,
- Treningowe boisko piłkarskie ze sztuczną nawierzchnią,

Bazę sportową w mieście uzupełniają obiekty szkół i spółdzielni mieszkaniowych: sale gimnastyczne, boiska.

Wybrane elementy dochodów budżetu miast w 2013 r.

Wyszczególnienie	Białystok	Łomża	Suwałki	Ostrołęka	Biała Podlaska	Przemyśl
Dochody ogółem	1375332626,59 100	268599401,38 100	307492641,82 100	242528667,36 100	225265467,93 100	344740643,17 100
Dochody własne	752943500,95 54,7	110763142,49 41,2	136633466,33 44,4	118792264,38 49,0	92836477,71 41,2	116451251,24 33,8
Subwencje na zadania oświatowe	354432197,00 25,8	87455474,00 32,6	90022805,00 29,3	78385016,00 32,3	84158059,00 37,4	97869734,00 28,4
Dochody ogółem na 1 mieszkańca	4663,33	4280,47	4434,76	4564,99	3891,60	5387,41
Dochody własne na 1 mieszkańca	2553,00	1765,15	1970,57	2235,96	1603,81	1819,84

Wybrane elementy wydatków budżetu miast w 2013 r.

Wydatki	Białystok a-zł b-%	Łomża a-zł b-%	Suwałki a-zł b-%	Ostrołęka a-zł b-%	Biała Podlaska a-zł b-%	Przemyśl a-zł b-%
Wydatki ogółem w tym:	1440320617,17 100	277489256,81 100	307128161,88 100	268222475,14 100	217631156,43 100	339038534,25 100
oświata i wychowanie	506461008,15 35,2	116608380,79 42,0	111707113,55 36,4	114185090,24 42,6	104067465,62 47,8	113196671,00 33,4
edukacyjna opieka wychowawcza	41065912,94 2,9	11434410,32 4,12	8523009,89 2,8	8173673,26 3,0	6016856,31 2,8	18215574,53 5,4
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	27552669,47 1,9	8511298,31 3,1	17925104,01 5,8	5346521,68 2,0	7639803,66 3,5	19645238,43 5,8
kultura fizyczna	19963403,06 1,4	7797088,78 2,8	13506272,92 4,4	8085201,26 3,0	1620502,86 0,7	4284683,69 1,3
wydatki na 1 mieszkańca	4883,68	4422,14	4429,50	5048,61	3759,72	5298,30

Analiza SWOT – mocne strony

- Wystarczająca liczba miejsc w żłobkach i przedszkolach;
- Wysoki odsetek dzieci objętych edukacją przedszkolną;
- Liczba miejsc w szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych zabezpiecza potrzeby mieszkańców Łomży;
- Wysokie wyniki egzaminów uczniów kończących szkołę podstawową, gimnazjalną i ponadgimnazjalną;
- Funkcjonowanie w mieście Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej i ośrodków doskonalenia nauczycieli;
- Wysokie kwalifikacje nauczycieli;
- Oferta kształcenia wyższego dostosowana do potrzeb gospodarki regionalnej;
- Nowoczesna infrastruktura szkół wyższych;
- Wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców;
- Rozwinięta oferta kształcenia ustawicznego;
- Wykwalifikowana kadra, duży potencjał twórczy instytucji kultury w Łomży;
- Funkcjonowanie w mieście instytucji kultury o ponadlokalnym charakterze;
- Rozwinięty amatorski ruch artystyczny;
- Bogata oferta imprez kulturalnych w mieście;
- Bogata oferta imprez sportowych w mieście;
- Dobrze rozwinięta infrastruktura w sferze sportu;
- Duża aktywność organizacji pozarządowych działających w Łomży;

Analiza SWOT – słabe strony

- Niewystarczająca oferta edukacyjna dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
- Niewystarczająca baza materialna placówek oświatowych, w szczególności w zakresie kształcenia zawodowego;
- Trudna sytuacja na lokalnym rynku pracy;
- Niewystarczająca współpraca między szkołami, uczelniami a przedsiębiorcami;
- Słaba baza materialna i lokalowa instytucji kultury;
- Brak polityki kulturalnej miasta;
- Brak strategii rozwoju sportu w mieście;
- Niska aktywność mieszkańców w imprezach kulturalnych i sportowych;
- Mało rozpoznawalnych marek przedsięwzięć kulturalnych i sportowych o charakterze ogólnopolskim lub międzynarodowym;
- Brak promocji wydarzeń kulturalnych odbywających się w mieście;
- Słabo rozwinięty mecenat kultury;
- Niewystarczająca oferta przedsięwzięć kulturalnych i sportowych kierowanych do rodzin;

Analiza SWOT – szanse

- Wzrost znaczenia wymiaru terytorialnego w politykach UE i w polityce krajowej;
- Wspieranie przez europejską politykę spójności zintegrowanej polityki miejskiej na poziomie państw, regionów i miast UE;
- Możliwość korzystania ze środków UE;
- Upowszechnianie się modelu kształcenia przez całe życie;
- Napływ młodzieży z innych miejscowości do szkół ponadgimnazjalnych, policealnych i wyższych w Łomży;
- Wzrost aktywności zawodowej i fizycznej osób starszych stwarza szansę rozwoju usług tzw. „srebrnej gospodarki” – rehabilitacji, dietetyki, geriatрії.

Analiza SWOT – zagrożenia

- Niski odsetek młodzieży powracającej do Łomży po studiach ukończonych w dużych ośrodkach akademickich;
- Odpływ wykwalifikowanej kadry z miasta do dużych aglomeracji miejskich i za granicę;
- Niski przyrost naturalny;
- Ujemne saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych;
- Niekorzystne prognozy demograficzne dla miasta do roku 2030;
- Starzenie się ludności miasta;
- Niski przeciętny poziom dochodów mieszkańców miasta;
- Niskie środki budżetowe przeznaczone na finansowanie kultury i sportu;
- Niskie środki budżetowe przeznaczone na finansowanie działalności organizacji pozarządowych;
- Polityka władz wojewódzkich niedoceniająca roli Łomży jako ośrodka subregionalnego.

Proponowane cele strategiczne w obszarze edukacja-kultura-sport:

1. Łomża – ośrodek o ponadlokalnych funkcjach edukacyjnych.
2. Łomża – miasto o wyróżniającej się marce kulturalnej.
3. Łomża – miasto zapewniające wysoką jakość życia mieszkańców poprzez wzrost dostępności do usług kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych.

Rekomendacje działań w obszarze Edukacja-Kultura-Sport

- Utrzymanie znaczenia Łomży jako ośrodka pełniącego ponadlokalne funkcje edukacyjne, wzbogacanie oferty edukacyjnej miasta pod kątem potrzeb gospodarki;
- Rozwój uczelni wyższych w mieście: tworzenie nowych kierunków studiów wpisujących się w specjalizację regionu, także na poziomie magisterskim, rozwój oferty kształcenia ustawicznego;
- Utworzenie w Łomży ośrodka zawodowych egzaminów zewnętrznych;
- Modernizacja i promocja szkolnictwa zawodowego w Łomży, poprawa bazy materialnej szkół;
- Rozwijanie współpracy pracodawców, uczelni i szkół;
- Utworzenie funduszu stypendialnego dla najlepszych absolwentów uczelni powracających do Łomży;
- Podjęcie działań prowadzących do poprawy bazy materialnej instytucji kultury;
- Podjęcie działań mających na celu zbudowanie rozpoznawalnej marki przedsięwzięć kulturalnych o charakterze ogólnopolskim lub międzynarodowym;
- Wspieranie dyscyplin sportu odnoszących sukcesy;
- Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (Bulwary Łomżyńskie);
- Wykorzystanie rocznicy 600-lecia nadania praw miejskich Łomży w 2018 roku do promocji miasta;
- Estetyzacja miasta – rewitalizacja Starówki, troska o estetyczny wygląd przestrzeni miejskiej, kształtowanie gustów mieszkańców poprzez promowanie dobrej jakości rozwiązań architektonicznych;
- Wsparcie finansowe i organizacyjne inicjatyw oddolnych – organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczności lokalnej.